

Vrijednosti

Autor Administrator

Silvana Oruè Ivoš, Vjesnik

(...) Mladi bez ikakva povoda preèesto tuku svoje vršnjake, a ti napadi preèesto završavaju kobno. Oni koji to èine, kao da nemaju nikakvu svijest o tome da su zauvijek prekinuli neèiji život, a to je onda odgovornost cijelog društva. Ili, bolje reèeno, odraslih, svih koji su u doticaju s mladima(...)

Razmišljujuaei o tome na koji æu naèin ovaj put pisati o korizmi, nisam mogla zaobiæi tri dogaðaja. Prvi je objava poražavajuæih podataka kako u Europi od depresije pati 21 milijun ljudi, a predviða se da æe ona postati prva bolest svijeta. Na žalost, veliki broj oboljelih život završi suicidom. Druga stvar je na brzinu pokrenuta (ili nametnuta!) rasprava u dijelu medija o tome treba li legalizirati eutanaziju (?!). I napokon, tu je prièa kako u vrijeme nadolazeæe recesije »poslovi« cvjetaju jedino raznoraznim proricateljima budućnosti.

Sve tri stvari, iako su na prvi pogled potpuno razlièite, u svom korijenu imaju isti problem, a to je kriza vrijednosti. Èini mi se zato da je u prièi o ovogodišnjoj korizmi dobro posvetiti koji redak upravo toj krizi vrijednosti, i to zato što je korizma vrijeme za popravak i preokret. Ali i vrijeme koje mi, vjernici doživljavamo kao priliku za promišljanje i vrijeme koje, na kraju krajeva, prethodi Uskrsu. Ili za one koji nisu vjernici, to je vrijeme koje prethodi proljeæu. Pa i onom duhovnom. Korizma je zapravo savršeno vrijeme jer je u svojoj biti na neki naèin kontradiktorna. Ozbiljna i tiha, a ako joj se pruži prilika, ujedno najplodnija. I to za vraæanje vrijednostima.

O krizi vrijednosti, koja je na žalost sve oèitija, može se govoriti s raznih strana. Recimo, na naèin da se progovori o sve prisutnijem materijalizmu koji se onda i u ponašanju i na duhovom planu održava kao gramzivost, a u konaènici i kao nazadnjaštvo najgore vrste. Ili na naèin da se progovori o svojevrsnom gubljenju mogućnosti prepoznavanja temeljnih ili

iskonskih vrijednosti, zbog èega sve više i više toga postaje »normalno«. Èak i onda kad je rijeè o sasvim iskrivljenim stvarima. Zato je možda pravo pitanje kako vratiti ono istinsko u svijest i kako èovjeka uèiniti osjetljivim na to. To nije lako i to se vidi u bezbroj primjera. Jedan od gorih je uèestalo (maloljetnièko) premlaèivanje na ulicama.

Mladi bez ikakva povoda preèesto tuku svoje vršnjake, a ti napadi preèesto završavaju kobno. Oni koji to èine, kao da nemaju nikakvu svijest o tome da su zauvijek prekinuli neèiji život, a to je onda odgovornost cijelog društva. Ili, bolje reèeno, odraslih, svih koji su u doticaju s mladima.

Na nedavno održanoj tribini »Zajednièki vidici« u organizaciji Ureda Zagrebaèke nadbiskupije za vjeronauk u školi upravo o temi krize svijesti o vrijednostima, jedan od govornika, profesor teologije i ugledni bioetièar dr. Tonèi Matuliæ rekao je, meðu ostalim, da mladi èovjek prihvaæa sam ono što vidi kroz nas i što prepoznaje u društvu kao dominantno. »Zato najsnažniji govor, najsnažnije svjedoèanstvo, najveæi dokaz govora o vrijednosti jest uzor, primjer koji je vrijedan divljenja. Dakle, kriza svijesti o vrijednostima nije teorijski problem, nego praktièki prizemni problem«, istaknuo je dr. Matuliæ.

S tim u vezi moram spomenuti nedavni »susret u prolazu« u jednoj jarunskoj crkvi koji mi se toliko urezao u pamæenje da sam o njemu danima razmišljala. Na samom izlazu iz crkve sluèajno sam se mimoišla s poveæom grupom mladih kojoj je upravo završilo druženje. Izlazili su veselo usput se meðusobno zadirkujuæi i dobacujuæi onako kako to èine mladi ljudi. Sveæenik s kojim sam netom prije toga razgovarala o mnogo èemu, pa tako i o krizi vrijednosti i koji je u tom razgovoru dosljedno naglašavao kako je puno više svijetlih primjera, samo se okrenuo prema meni i u šali za posljednje koji su izlazili dometnuo: »Evo vidite, ovo su buduæi predsjednici države, Vlade i Sabora« aludirajuæi na to da oni imaju usaðene temelje i da danas-sutra mogu postati što god žele. I slažem se. Sreæom je takvih mladih ljudi puno više. Oni crni samo više budu oèi.

Jedna me se stvar u novim antirecesijskim mjerama iznimno dojmila. A to je skriveni protekcionizam. Odnosno preporuka da se što više kupuju domaæi proizvodi, da se koriste usluge domaæih tvrtki i da uèenici na maturalna putovanja odlaze u hrvatske gradove i mjesta. Kao i to da æe se bolje kontrolirati kvaliteta uvezenih proizvoda.

Iako su takve preporuke ponajprije rezultat oèekivanja posljedica globalne ekonomske krize koja se, htjeli to mi ili ne, veæ vidi i u Hrvatskoj, i u kojoj je važno ama baš svaku kunu usmjeriti na održanje neèijeg radnog mjesta, èini mi se da bi malo više takvog protekcionizma dobro došlo i u nekim drugim (mirnijim) vremenima.

Nije mi, naime, nikad bilo jasno kako je moguće da se usred turističke sezone u domaćim hotelima strancima prodaje uvezena hrana preesto puno lošije kvalitete od domaće. Istodobno su proizvodi domaćih proizvođača propadali. Isto tako, nikako nisam mogla razumjeti činjenicu, čak unatoč svim zakonitostima slobodnog tržišta, da se i na tržnicama jedva nađe domaća voća i povrća.

Prije samo koji dan u dijelu medija vodila se rasprava o pitanju zašto uvozimo luk ili grah iz Kine ili neke druge daleke zemlje, tim više se zna dogoditi da je neki put riječ o proizvodima upitne kvalitete? Uglavnom su se svi zgražali nad time jer i jedno i drugo možemo i sami proizvesti u dovoljnim količinama. No odgovor na to pitanje vrlo je jednostavan. I takva (često nekvalitetna) roba imala je ili još ima svog kupca. A razlog za to nije samo nedostatak novca (proizvodi sumnjive kvalitete uglavnom su jeftiniji), već mahom nedostatak svijesti o tom problemu. Drugim riječima, dok god bude onih kojima je to svejedno, i bofil ili čak kart roba imat će prođu.

Ako ova kriza, od koje svi strepimo, a zahvaljujući preporukama samo tu stvar promijeni nabolje, ako se naučimo cijeniti domaći i puno kvalitetniji proizvod, ako postanemo svjesni da tako čuvamo radna mjesta, možemo reći da se iz nje nešto dobro izrodilo.